

FOTO: MAFA – NIKOLA HRONKOVÁ

Neudělá to za vás ani Bůh, ani ďábel

**Buddhista
JAKUB KADLEC**
přibližuje, jak se ze svého
pohledu dívá například
na současnou světovou
finanční krizi.

BLANKA ŠRŮMOVÁ

Jakub Kadlec (nar. 1975) žije v Praze, pracuje jako product manager a učí buddhismus Diamantové cesty. S touto naukou a s lamou Olem Nydahlem se poprvé setkal v roce 1994. Od té doby toto učení praktikuje a od roku 1995 vede tuzemskou Společnost Diamantové cesty. Od roku 2002 toto učení i sám předává – na přání lamy Oleho.

**Produktový manažer a učitel
buddhismu – jak to jde dohromady?**

Ty dvě věci spolu nekolidují. Například zakladatel naší linie v Tibetu, který se jmenoval Marpa a říkali mu Marpa-překladač, který ta učení přeložil ze sanskritu do tibetštiny, měl svoje civilní povolání. Byl to farmář, měl ženu a syna. Byl to spíš takový heroický typ, protože byl schopen se do té Indie vydat – a to tenkrát zrovna nebyla záležitost jeepu, vrtulníku a trackových cest, bylo to spíš podobné tomu, jako kdyby dnes člověk letěl na Měsíc, chtěl to velkou odvahou. A on, přestože vykonával laické povolání, dosáhl velkého rozvoje nadčasových kvalit mysli. Naopak, mít civilní povolání znamená, že musíte mít víc prostoru v mysli, protože jak jinak by bylo možné zvládat každodenní situace, moderním slovem nazvané stres, které ve skutečnosti jsou stále těmi starými obavami a očekáváními, jak říkáme my buddhisté, a víme o nich už dva a půl tisíce let?

Nejde o to, co člověk nemůže a jak ho to limituje, nýbrž o to, co člověk může. Řídíme se zásadou, že tady v tom světě žijeme, ale nejsme z tohoto světa. Máme určité vnitřní a nadčasové hodnoty, takže se nepokládáme, když se zrovna nedaří. Normálně se člověk chová, jako kdyby svět kolem byl reálný, skutečný, jako kdyby všechny věci byly hrozně důležité, ale my vnitřně chápeme, že vše je vesmírná hra, určitý druh snu. To znamená, že míra skutečnosti věcí okolo je omezená, relativní, a tudíž není třeba věšet hlavu z drobných manažerských, ekonomických nebo jiných problémů.

A jak jdou dohromady Evropa a Buddhovo učení? Není Evropa někde jinde? Nejde tudíž pouze o jednu z duchovních mód?

Rozvoj buddhismu v Evropě za posledních zhruba třicet let ukazuje, že móda to není. Svět v dnešní době je díky internetu a globalizaci jednou vesnicí, všechno se propojuje, takže si každý může vybrat, co ho bere nejvíc za srdce. Nemusí to sice být zrovna nějaká duchovní cesta, ale lidé prostě dělají to, co chtějí. Někdo hraje na didgeridoo, někdo si hraje na indiány, člověk jde za tím, co nějakým způsobem inspiruje jeho srdce.

A co se týče buddhismu jako takového, lidé většinou upadají do takového „obráceného rasismu“ a mají za to, že Asijci jsou lepší buddhisté než my. Ale přímo v té esenci, v té podstatě učení, je právě vysvětleno, že buddhismus jako takový není spojen se žádnou kulturou či rasou. Což se ukázalo již v momentě, kdy před dvěma a půl tisíci lety Buddha předal učení v Indii a po třinácti stoletích ta učení poprvé přešla do Tibetu, což byla úplně jiná kultura. Zrovna tak potom rozšíření zenových učení do Číny, Koreje a Japonska – i to byly diametrálně odlišné kultury. Buddhovo učení jsou jako čirý krystal. Na jaký podklad je položíte, takovou mají barvu. A ve zkratce: kdekoliv jsou lidé dostatečně inteligentní a mají dostatek dobrých vjemů v mysli, jsou otevření a chtějí se rozvíjet pro sebe a pro jiné, tam se Buddhovo učení objeví, tak se to prostě říká. Vždycky je tam očko a háček. Někdo, kdo se chce rozvíjet, a tahle metoda.

Jak se konkrétně u vás objevilo „očko“, do nějž zapadl „háček“?

To očko nebo kroužek, tedy ona otevřenost mysli, znamená, že tyhle věci tam vždycky byly, to není nějaká moje výsada. Prostě někteří lidé mají tendenci, že v jejich životě nejsou nejdůležitější věci, které je obklopují – zda třeba mají lepší dům nebo bazén či dražší auto než jejich soused – nýbrž to, zda se v životě rozvíjejí. A v okamžiku, kdy se nerozvíjejí, nejsou spokojeni. Já v patnácti začal s bojovými uměními, v osmnácti přijel lama Ole Nydahl se svou ženou Hannah do Prahy, v roce 1994 tady měl první veřejnou přednášku. A ten člověk, přestože byl lama, nebyl mnich. To znamená, že se mohl rozvíjet, mohl meditovat a zároveň se mohl těšit svým nočním životem. Měl v sobě dostatek síly a odvahy, určitě neohroženosti, kterou bylo možno cítit, měl sympatický dánský smysl pro černý humor, a to je něco, co právě plnoletému stačí k tomu, aby ho to inspirovalo. Pak samozřejmě přišly další věci, člověk začne v učitel vidět mnohem víc, nahlíží věci

širším způsobem, pocítuje přítomnost a začne to přinášet užitek nejen jemu, ale i ostatním, protože to samozřejmě používáte dál.

Takže po této inspiraci jste se stal jeho žákem?

Žák, to je v tomto kontextu příliš silný výraz. Pokud máte touhu se rozvíjet, nestanete se následovníkem nějakého učitele. Nicméně učitel je někým, kdo ukazuje, že ty věci jsou možné. Můžeme říci, že jsem studentem lamy Oleho, ale uroveň rozvoje s učitelem je velmi partnerská a otevřená. Není to guru, který nám říká, co máme a nemáme dělat, avšak najednou vidíte, že osvěcení – ten neotřesitelný, radostný a přitom laskavý stav mysli – není pouhá vyčtenost z knížek, nýbrž že tu před vámi stojí živý příklad. A upřímně, právě tyto vlastnosti lamy Oleho i dalších tibetských učitelů, například Lobpona Cechu rinpočeho, se mě velmi silně dotkly a jsou důvodem, proč věnuji čas buddhistické meditaci.

Takže je zde něco, co můžeme prožívat každý den.

Přesně tak. A to je to, co dává štáva a život celé věci. Buddhismus jsem začal praktikovat proto, protože Ole byl tak přesvědčivý příklad, ale jinak po téhle cestě musí jít člověk sám. Primárně je třeba chápat, že buddhismus existuje nikoli v kláštrech nebo v muzeích, nýbrž prvotně v praxi. V ní se setkává s naším životem a je prožíván. Je v tom, jak žijete, pracujete, jak se bavíte, jakým způsobem milujete... Lidé si často myslí, že je to nějaká mnišská forma, ale přitom hlavní podstata tkví v tom, že vám přinese každodenní lidský rozvoj. Není tam jiný moment než zažít štěstí v praktických podobách.

Tržiště idejí

Svět v dnešní době je díky internetu a globalizaci jednou vesnicí, všechno se propojuje, takže si každý může vybrat, co ho bere nejvíc za srdce

Například?

V okamžiku, kdy se setkáte s tímhle učením, vás jímá pocit, jako kdyby na vás dopadlo velké množství perel, kapek, z nichž každá osvězí. Je zde velká spousta tlačítek, která zmáčknete, například to, že vám někdo řekne, že sama jste architektkou svého života, můžete se vyhnout trapným nebo bolestivým situacím, máte to opravdu v ruce, nejste závislá na jiných lidech, na svém partnerovi, na svých dětech, na svém šéfovi, můžete svůj život vytvářet a měnit. Nejste rosnička, která jen chodí nahoru a ukazuje, jaké je počasí, zda se nám dneska daří dobře a zítra špatně. Nýbrž jste rosnička s pevným horním rtem, která vyleze na nejvyšší příčky toho žebříku a říká: Vždyť ten svět je krásnej, protože z vyšších příček je větší rozhled.

A v tuhle chvíli může člověk přestat na všechno nadávat a dost se mu uleví...

Právě, a nabízí se spousta metod, meditací, které člověku ulehčí díky každodennímu krátkému tréninku, stačí deset minut, kdy se posiluje mysl. Je to takový druh duchovního fitness, které činí člověka silnějším. Když se pak dostaví vaše individuální životní situace, vy ji dokážete zvládnout s větší laskavostí, s větší odvahou a intuicí. V tom je asi nejdůležitější poselství buddhismu.

Je v tom hodně volnosti, která může některé lidi děsit. Mohou mít například pocit, že ztratí svého Boha.

Jistě, pro lidi, kteří potřebují velkého šéfa, budou mnohem lepší cesty víry a náboženství, jako jsou například křesťanství a judaismus. Ale existuje i druhá skupina lidí, a ta v určité chvíli pochopí, že to za ně nikdo neodělá, ani jejich Bůh, ani jejich ďábel, ani jejich šéf, ani nikdo jiný. A v ten daný moment uvidí, že všechno leží v jejich rukou. Pro tyhle lidi je lepší buddhismus, ale je potřeba chápat, že nejde o to, aby všichni na tom byli stejně. Nemůžou všechny dámy ani pánové vypadat stejně ani všechna jídla chutnat stejně. To by byla nuda.

Jaký je váš pohled na současnou světovou finanční krizi?

Někdo chtěl víc, než mohl dostat. Z jedné strany – tržní hospodářství je zatím to nejlepší, co máme. Určitě to není ideální, ale oproti socialismu a komunismu alespoň učí lidi, aby se sami starali o svůj život a aby věděli, že to za ně nikdo neodělá. Nicméně problém společnosti a firem obecně – nejen finančních – je, že jsou to organismy, které v přírodě neexistují. V přírodě nenajdete třeba žirafu, která by si řekla: Každoročně musím sníst o deset procent více listů nebo trávy, jinak už neporostu.

My, buddhisté, se opíráme o neměnné vnitřní hodnoty, které jsou v nás: přestože burzy strmě padají, lidé se mohou mít rádi, partner vás vezme za ruku, máte krásné dítě, ráno vyjde slunce a ve světě je pořád spousta hezkých a smysluplných věcí. Především to, že lidské vědomí je nadčasovým neměnným potenciálem, který je možné prožít. Z toho, že někdo přišel o nějaké peníze na finančním trhu, nemusíme zrovna teď skákat z okna.

V listopadu vyšla v češtině kniha Buddha a láska, kterou napsal lama Ole Nydahl. Je ta kniha něčím jedinečná?

Formuluje pohled na partnerské vztahy z pohledu buddhismu Diamantové cesty. Tam se například hovoří o pěti dokonalých ženských moudrostech a o pěti dokonalých

Úhel pohledu, o to běží

Nejde o to, co člověk nemůže a jak ho to limituje, nýbrž o to, co člověk může

mužských aktivitách a jak je můžeme navzájem rozvíjet. Ta knížka však současně neplave v žádných nereálných světech, popisuje se tam například, jak pracovat se žárlivostí a s připoutaností, a lama Ole tam kombinuje pohled nejvyšších učení, která Buddha předal, a současně v tom je pětáctilet let jeho zkušeností, kdy se setkává s lidmi a oni se ho ptají jak vztahy řešit. Jsou to právě zkušenosti z těchto setkání, kdy lama Ole někomu poradí a lidé přijdou po nějaké době a řeknou – tohle fungovalo a tohle ne. A je v tom pohled i jeho úžasné ženy Hannah, která celý jeho rozvoj a život absolvovala s ním.

Mnoho lidí si myslí, že Buddha byl mnich, a tudíž nechápu, jak ve svém učení může někomu radit jak žít v manželství.

Buddha to zažil. Narodil se v královské rodině a texty říkají, že měl čtyři sta partnerek, což je informace, která potěší všechny pány, a co potěší všechny dámy, je, že přý všechny ty partnerky byly šťastné. To znamená, že Buddha byl zdravý chlapec, který pravděpodobně jedl svoje vitamíny a proteiny, když byl něčeho takového schopen a měl i svoji manželku, takže měl vazbu na rodinný život, a samozřejmě většina jeho žáků nebyli mniši, nýbrž laici, lidé jako my, kteří vychovávali rodiny, byli pilíři tehdejší společnosti a měli spoustu odpovědnosti, obchodníci, válečníci, řemeslníci.

Autorka je publicistka a hudebnice